

Nr 25.

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om
ändring av tulltaxans bestämmelser beträffande vals-
verk.*

(1:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, I: 157, av herr *De Geer* har hemställts, att tulltaxenr 959 (statistiskt nr 1694) måtte erhålla följande lydelse: »Plåt- och fasonjärnsaxar samt stans-, böcknings-, riktnings-, plåthyvlings- och plåtskärpningsmaskiner, vägande per stycke mer än 8 000 kg; ävensom pressmaskiner och pressar för metallbearbetning, vägande per stycke mer än 30 000 kg; ävensom valsverk, vägande mer än 75 000 kg» samt att tulltaxenr 958 (omfattande bl. a. statistiskt nr 1691) måtte kvarstå oförändrat.

Beträffande motiveringen för de i motionen framställda yrkandena får utskottet hänvisa till motionen.

Tulltaxenr 959 omfattar för närvarande de i motionärens förslag uppräknade maskinerna med undantag av valsverken och stadgar tullfrihet för där upptagna varor. Valsverk falla jämte vissa andra metallbearbetningsmaskiner under tulltaxenr 958, med tull av 4 kronor för 100 kg, dock minst 15 procent av värdet och minst 400 kronor per stycke. Motionärens förslag innebär att grövre valsverk skulle överflyttas från nr 958 till nr 959, d. v. s. att den nu utgående tullen å dylika maskiner skulle borttagas. Beträffande tullförhållandena vid nr 958 må framhållas, att den efter värdet beräknade minimitullden tidigare utgjorde allenast 5 procent men år 1933 höjdes till 15 procent såsom led i en rad tullförhöjningar, vidtagna såsom retorsionsåtgärd i anledning av vissa tyska tullförhöjningar.

Efter därom i grundlagsenlig ordning framställd begäran har utskottet mottagit yttranden över motionen från *kommerskollegium* — som bifogat yttranden av *jernkontoret*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges mekanförbund* — samt *generaltullstyrelsen*, varjämte till utskottet inkommit en skrift i ämnet från *Morgårdshammars mekaniska verkstads aktiebolag*.

Jernkontoret framhåller i sitt yttrande bland annat att en väsentlig ökning av stålindustriens kapacitet ansetts vara ett samhällsekonomiskt intresse av första ordningen. Efter kriget hade därför järnverken uppgjort ett stort utvidgningsprogram, åt vilket statsmakterna lämnat sitt fulla stöd genom be-

viljande av byggnadstillstånd, valutatilldelning etc. Däri ingående valsverksanläggningar vore visserligen i huvudsak levererade, men flera större valsverk återstode eller planerades. Inhemska verkstäder hade trots en rätt betydande produktionskapacitet ingen möjlighet att tillgodose ens huvuddelen av de aktuella behoven. Maskiner som måste importeras till Sverige och som voro av grundläggande betydelse för utvecklingen av landets industri och för en ökad och rationaliserad produktion borde icke belastas med tullar. Jernkontoret tillstyrker därför bifall till motionen.

Sveriges industriförbund har meddelat, att förbundet — sedan järnindustriens synpunkter framförts av jernkontoret — överlämnat åt Sveriges mekanförbund att framföra den mekaniska industriens synpunkter.

Sveriges mekanförbund anför att en av de svenska tillverkarna av valsverk, Morgårdshammars mekaniska verkstads aktiebolag, sedan ett 10-tal år innehaft utrustning för att hantera och bearbeta arbetsstycken upp till 100 tons vikt. Vad beträffar stålgjutgods för valsstolarna kunde sådant tillverkas inom landet av Domnarfvets järnverk i styckevikter upp till 70 å 80 ton. Det förstnämnda företaget besutte även erforderlig erfarenhet och teknisk expertis i fråga om byggandet av valsverksanläggningar. Om man undantoge enstaka specialfall, som dock icke berörde anläggningarnas storlek, hade det hittillsvarande samarbetet med svenska köpare av valsverk bekräftat, att för olika ändamål lämpliga konstruktioner kunnat erbjudas. Man finge vid bedömandet av denna fråga även beakta de införseltullar, som tillämpades i andra länder och som starkt beskure de svenska exportmöjligheterna. En annan svårighet för de svenska tillverkarna av valsverk vore rådande knapphet på stålgjutgods; detta måste i viss omfattning köpas utifrån och vore då belagt med en tull av 10 procent av värdet. Med hänsyn till önskvärdheten av att inom landet upprätthålla och utveckla tillverkningen av valsverk — vilket även ur köparens synpunkt måste vara av värde — vore det enligt förbundets mening mindre lämpligt att nu från svensk sida vidtaga en sänkning av tullen. Under framhållande av att tullarna på maskinområdet sannolikt komma att bli föremål för utredning vid den allmänna revision av tulltaxan, vartill förberedelser för närvarande pågå, yrkar förbundet avslag på förevarande motion.

Kommerskollegium erinrar om att tullfriheten vid tulltaxenr 959 motive-rats med att där avsedda maskiner icke tillverkades inom landet eller att några inhemska produktionsintressen icke trädde för nära. Såsom framginge av Sveriges mekanförbunds yttrande kunde vid Morgårdshammars mekaniska verkstads aktiebolag bearbetas för valsverk avsedda arbetsstycken upp till 100 tons vikt och vid Domnarvets järnverk tillverkas stålgjutgods för bearbetning till valsstolar med styckevikter av upp till 70 å 80 ton. Dylika styckevikter kunde enligt vad kollegium inhämtat beräknas motsvara en vikt av 250 å 300 ton eller därtutöver för helt valsverk. Under sådana förhållanden kunde tullfrihet för valsverk över 75 ton icke undgå att menligt inverka på den inhemska valsverkstillverkningens konkurrenskraft gentemot utlandet. Med hänsyn härtill ansåge kollegium sig icke kunna till-

styrka bifall till motionen. Kommerskollegium anför vidare att kollegium i ett samtidigt avgivet utlåtande över en framställning hos Kungl. Maj:t om nedsättning av tullen å valsverk till 5 procent av värdet hemställt, att denna framställning för närvarande icke måtte föranleda någon annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att densamma hänskjutes till den förestående tulltaxerevisionen. Under åberopande av vad som anförts avstyrker kollegium bifall till motionen samt hemställer att handlingarna i ärendet överlämnas till den kommande tulltaxeutredningen.

Generaltullstyrelsen har framhållit att i motionen icke närmare angivits vad som skall innefattas under begreppet valsverk. Dessa maskiner brukade förekomma i mer eller mindre intim förening med viss utrustning, och det hade ofta under tulltaxeringsarbetet mött svårigheter att avgöra, huruvida dylik utrustning vore av sådan karaktär att den skulle tulltaxeras tillsammans med själva valsverken. Styrelsen ville även ifrågasätta lämpligheten av att i tulltaxan införa nya tullfrihetsförmåner av det slag som nu förekomme i tulltaxenr 959. Dessa förmåner hade i vissa fall föranlett importörerna att införa tyngre konstruktioner än som eljest varit påkallade. Det kunde icke heller anses lämpligt att en maskin som vägde något under 75 000 kg skulle draga en tull av 15 procent av värdet, under det att en liknande maskin med en vikt av något över 75 000 kg skulle åtnjuta tullfrihet. Under hänvisning till vad Sveriges mekanförbund anført uttalar styrelsen, att även andra intressen än de som föranlett motionen torde böra beaktas, varför styrelsen finner sig icke böra tillstyrka att ändring för närvarande vidtages i tulltaxan beträffande valsverk utan föreslår, att det i motionen framlagda förslaget tages under närmare överbäggande i samband med en planerad allmän revision av tulltaxan.

Morgårdshammars mekaniska verkstads aktiebolag anför bland annat att bolaget fram till 1930-talets mitt arbetade med synnerligen stora svårigheter på grund av framför allt den tyska konkurrensen och den tidigare låga tullen på valsverk. Ett bifall till motionen skulle åter ställa bolaget i svåra omständigheter, i synnerhet som tullarna på tänkbara exportmarknader vore relativt höga. Sveriges verkstadsresurser vore enligt bolagets åsikt tillräckliga för att under normala förhållanden förse de svenska järn- och metallverken med valsverk. En tillfällig brist på tillverkningskapacitet hade under kriget och tiden närmast därefter funnits inom så gott som alla områden och borde icke rimligtvis förorsaka en för lång tid verkande tullnedsättning. Bolaget hemställer att frågan grundligare utredes och att ingen åtgärd vidtages annat än i samband med den förestående allmänna tulltaxerevisionen.

Utskottet. Enligt vad av den av utskottet förebragta utredningen framgår förekommer inom landet tillverkning av grövre valsverk, vilken tillverkning för sitt fortsatta bestånd torde vara beroende av ett visst tullskydd. Vid sådant förhållande anser utskottet sig icke kunna biträda motionärens förslag att borttaga den nu utgående tullen å grövre valsverk. Utskottet har

emellertid i detta sammanhang uppmärksammat det förhållandet, att tullsatserna för såväl valsverk som åtskilliga andra maskiner fastställts till nuvarande belopp icke med hänsyn till föreliggande skyddsbehov utan såsom en åtgärd av handelspolitisk art. För undvikande av onödig fördyring av varuproduktionen måste det anses önskvärt, att dessa tullsatser bli föremål för en omprövning med hänsyn till alla föreliggande omständigheter. Då en sådan omprövning får antagas komma till stånd i samband med den planerade allmänna tulltaxerevisionen — vilken utskottet förutsätter vara nära förestående — har utskottet funnit sig icke ha anledning att nu föreslå någon särskild åtgärd i nämnda syfte.

Under återopandande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att motionen I: 157 av herr De Geer om ändring av tulltaxans bestämmelser beträffande valsverk icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 mars 1952.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Petrén, Velander, Falk, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Damström och Fritiof Karlsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristenssen i Osby, Björklund, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson, Gunnarsson, Ohlsson i Kastlösa, Vigelsbo och Kärrlander.